

Kirjoitustulkkien koulutuspäivät 24.-25.10.2008

Turun kristillinen opisto

Kolmannet valtakunnalliset kirjoitustulkkien koulutuspäivät järjestettiin Kuulonhuoltoliiton Tulkkipalvelun kehittämisprojektin toimesta Turun kristillisellä opistolla. Ohjelmassa oli mielenkiintoisia kansainvälisiä uutisia Norjasta, tietoa kirjoitustulkkausten tutkimuksesta, tulkkausharjoituksia sekä rentoa yhdessä oloa illanvieton merkeissä.

Kirjaajat: Anu Autio ja Eva Salmela

Perjantaina paikalla oli 11 osallistujaa Helsingistä, Vantaalta, Espoosta, Jyväskylästä, Vaasasta, Tampereelta, Turusta sekä Norjasta. Harmiksemme 5 ilmoittautunutta jätti tulematta paikalle.

Päivä alkoi kansainvälisten vieraidemme Karen Olsenin ja Lise Nergårdin johdolla. Lise on Norjan tunnetuin kirjoitustulkki, joka on toiminut tulkkina jo vuodesta 1986. Karen on toiminut tulkkina vuodesta 2000. He kertoivat kirjoitustulkkausten tilanteesta Norjassa sekä tämän hetken muutoksista ja haasteista. Norjassa työskentelee tällä hetkellä (10/2008) 69 kirjoitustulkkia, joista 29 on käynyt lisäksi viittomakielen tulkin koulutuksen. Aktiivisesti tulkkausta tekee 40-50 kirjoitustulkkia. Vertailun vuoksi: viittomakielen tulkkeja Norjassa on n. 550.

Tulkkauspalvelun järjestämisestä vastaa Norjassa työ- ja sosiaaliturvahallinnosta vastaava NAV. He ylläpitävät tulkkivälityksiä, joiden kautta tilaukset hoidetaan. Puhujiemme mukaan välityksessä on ollut runsaasti ongelmia, jotka näkyvät mm. siinä, että tulkit eivät saa tilauksia eivätkä asiakkaita tulkkauspalvelua. Ongelman syynä pidetään NAV:in puutteellista ymmärtämystä tulkkipalvelusta sekä alasta yleensä. Norjassa onkin ollut keskustelua tulkkivälityksen siirtämisestä kuulonhuoltoliitto HLF:lle.

Kirjoitustulkkausten muoto on hyvin samantapainen Norjassa kuin Suomessa. Tulkkaustilanteet ovat pääsääntöisesti opiskelutulkkausta, asiointia, kokoustulkkausta, lääkärikäynneillä tulkkausta. Erikoistilanteista ovat mm. teatteritulkkaus sekä juhlat kuten häät. Puhujamme Karen on todellinen ”teatteritulkkaus-fani” ja hän onkin toiminut teatteritulkkausprojektin parissa Norjassa. Karen saapuu myös kertomaan teatteritulkkauksesta Skriv Till -projektin Teaterseminariumiin 1.12. Helsinkiin.

Kirjoitustulkkausten palkkaus eroaa hieman Suomen palkkausjärjestelmästä. Tuntipalkka päiväsaikaan on 24 euroa. Iltaisin ja viikonloppuisin palkka nousee 30 euroon. Odotusajalta maksetaan 15 euroa. Päiväraha on 61 euroa. NAV maksaa palkat tulkeille sekä korvaa matkakustannukset. Tulkit, joilla ei ole kirjoitustulkin koulutusta, saavat 75 % palkasta.

Kirjoitustulkkausten koulutus on puhututtanut Norjassa. Ensimmäinen virallinen moduulikoulutus oli vuonna 2000. Seuraava koulutus järjestettiin 2004–2005. Tämän jälkeen Norjassa ei ole koulutettu kirjoitustulkkeja muutoin kuin viittomakielen tulkkiopetuksen yhteydessä. Puhujamme pitivät tätä todellisena epäkohtana. Seuraavaa koulutusta ollaan suunnittelemassa vuodelle 2009. Keskustelimme myös mahdollisuudesta tehdä yhteistyötä Suomen ruotsinkielisen kirjoitustulkkiopetuksen kanssa. Myös valmiiden tulkkiopetukselle koetaan olevan iso tarve.

Vuonna 2007 Norjassa järjestettiin ensimmäinen kirjoitustulkkiopetuksen kansallinen tapaaminen, jota HLF tuki. Tapahtumaan osallistui n. 50 tulkkia. Vuotta myöhemmin, 2008, järjestettiin toinen tapaaminen, jota tuki NAV.

Jo aiemmin Suomeen tuli tieto Norjassa tehdystä päätöksestä, että kirjoitustulke voidaan tallentaa. Asiasta lisää nettisivuillamme www.suomenkirjoitustulkit.net > Kirjoitustulkkauksesta > Kirjoitustulkkaus muualla.

Kirjoitustulkkaus Norjassa herätti runsaasti keskustelua, mutta onneksi ehdimme vielä kuulla uusimmat tiedot Tampereen yliopiston kirjoitustulkausta koskevista tutkimuksista. Lisätietoja tutkimuksista saat yliopiston nettisivuilta www.uta.fi/~liisa.tiittula/kirjoitustulkkaus/.

Lauantaiksi oli ilmoittautunut 11 osallistujaa, joista kaksi jäi tulematta paikalle. Edustettuina olivat Helsinki, Jyväskylä, Vaasa, Turku ja Vantaa.

Aamunavauksen suoritti viittomakielen lehtori Raija Roslöf luennolla. Viittomakielen lehtori Satu Marku videoi luennon, joka läsnäolijoiden yllätykseksi kirjoitustulkattiin tauon jälkeen. Muutaman kysymyksen ja välihuomautuksen olisivat osallistujat saattaneet jättää tekemättä, mikäli olisivat tienneet "seuraukset". Lehtori Markun seurattua olkamme yli tuotoksiamme vertailimme ratkaisujamme ja pohdimme niiden oikeellisuutta sekä ratkaisuihimme johtaneita syitä – erittäin antoisaa!

Lauantain tulkkausharjoituksen ja sen purkamisen myötä ilmeni yleisesti toive vastaavanlaisen toiminnan mielekkyydestä ja tarpeesta. Löytyisikö osallistujia riittävästi, jotta voitaisiin järjestää yksi- tai kaksipäiväinen koulutus, jossa tehtäisiin vain tulkkausharjoituksia ja purettaisiin sekä vertailtaisiin tuotoksia yksissä tuumin, isolla porukalla?